

УДК 78.079РОФ:78.036](450)(045)

DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2022.135.271014>**ПОНОМАРЕНКО О. Ю.**

Пономаренко Олена Юріївна — кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри історії світової музики і кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського (Київ, Україна).

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3726-489X>

ponomarenkoolena1970@gmail.com

© Пономаренко О. Ю., 2022

**ФУНКЦІЇ МУЗИЧНИХ ФЕСТИВАЛІВ У СУЧАСНІЙ ІТАЛІЇ:
«ROSSINI OPERA FESTIVAL»**

Обґрунтовано необхідність наукового дослідження провідних функцій музичного фестивалю як найважливішого аспекту вивчення фестивального руху. Виділено основні риси фестивалів у музичному житті Італії. Розкрито особливості організації та проведення одного із найбільш авторитетних і престижних фестивалів сучасної Італії — «Россіні Опера Фестиваль: РОФ» («Rossini Opera Festival: ROF»). Проаналізовано публікації італійських соціологів, присвячені РОФ. Фестиваль розглянуто як поліфункціональне явище, неодмінними складовими якого є: соціально-інтеграційна, емоційно-психологічна і рекреаційна, науково-аналітична і просвітницька, навчальна, економічна, комунікативна, популяризаторська та виховна функції. При цьому особливий акцент зроблено на соціально значущих функціях РОФ. Досліджено музичний фестиваль як органічну мистецьку й економічну складову національної культури. Окреслено організаційну структуру фестивалю як соціокультурного інституту. Визначено основні принципи роботи фестивалю в музичному житті сьогодення. З'ясовано роль соціокультурних проєктів, що функціонують в рамках фестивалю. Розкрито історичну складову проєкту. Розглянуто діяльність в рамках фестивалю («Россіні Опера Фестиваль: РОФ») інтерактивної лабораторії прикладного музикознавства, спрямованої на збереження пам'яті про Джоаккіно Россіні та його творчість, а також функціонування постійного навчального семінару «Академія Россініана» та його роль для «россінівських» співаків — виконавців оперних шедеврів композитора. Висвітлено заходи «Россіні Опера Фестиваль: РОФ» та специфіку організації проєкту в умовах пандемії 2020 року. Зазначено перспективи розвитку фестивалю у рідному для композитора місті Пезаро, обґрунтовано важливість збереження «Россіні Опера Фестиваль: РОФ» для наступних поколінь як національного культурного бренду.

Ключові слова: «Россіні Опера Фестиваль: РОФ», музичний фестиваль, функції музичних фестивалів, творчість Дж. Россіні, музичне життя сучасної Італії, фінансові фонди, соціокультурний інститут.

Вступ. Фестиваль як цілісне і водночас багатогранне мистецьке явище виконує цілий ряд функцій — залежно від його масштабності, від змісту і спрямованості фестивальних заходів, мети конкретного проєкту, задуму організаторів, зацікавленень глядацької аудиторії. Фестивальні функції безпосередньо пов'язані з основними тенденціями соціально-культурного процесу: змінюються умови функціонування, мета і масштабність заходів, а відповідно й розуміння сутності фестивалю як культурно-мистецького проєкту.

Розглядаючи музичні фестивалі сучасної Італії, важливо виявити їх функціональність, вплив на розвиток культурного життя країни в цілому. Історія фестивального руху в Італії переконує, що на різних етапах розвитку країни та її культури провідними у фестивалях були ті чи інші функції. Це питання мало досліджене, хоча воно, на наш погляд, є важливим і **актуальним** для характеристики фестивального руху в країні. Музичні фестивалі сучасної Італії вперше у вітчизняному мистецтвознавстві розглянуто як поліфункціональне явище, проаналізовано зв'язок фестивальних функцій з основними тенденціями соціально-культурного розвитку, що визначає **наукову новизну** публікації.

Вражають не лише масштаби італійських фестивалів, а й чітка скоординованість зацікавлених сторін: творчих кураторів, державного сектору, фінансових партнерів (фондів, спонсорів) — усіх, хто бере участь в організації музичних заходів. Така співпраця сприяє результативності фестивальних заходів, впливає на успішність цих проєктів та їх роль у сучасному музичному житті. Аналіз фестивального проєкту «Россіні Опера Фестиваль: РОФ» («Rossini Opera Festival: ROF») сприятиме поширенню італійського досвіду для організації та проведення музичних фестивалів в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджувана тема цікавить окремих науковців, які, аналізуючи фестивальний рух на межі ХХ–ХХІ століть, визначають кілька особливо важливих функцій фестивалів. Так, Олександр Меньшиков у кандидатській дисертації «Фестиваль як соціокультурний феномен сучасного театрального процесу» розглядає театральний фестиваль, його соціокультурні зв'язки і маркетинговий контекст. Особливості сучасного етапу розвитку театральних фестивалів дослідник розкриває, аналізуючи функції масових вистав, зокрема «агітаційну, мотивовану на активність та участь; комунікативну, що спонукає через спілкування до єднання; просвітницьку, що характеризується виховним змістом; розважальну, що впливає на емоційне поле людини» [Меньшиков, 2004, с. 10]. Надія Бунцевич, розглядаючи сучасні білоруські фестивалі, виокремлює такі їх функції: просвітницьку (можливість для глядача, критиків і артистів «ознайомитися» з художніми досягненнями в тій чи іншій галузі мистецтва, з процесами, які в ній відбуваються, і новими тенденціями); комунікативну (допомога у створенні інтеграційних проєктів, проведення гастролей, використання різноманітних форм співробітництва); економічну (стимул для розвитку інфраструктури, туристичного бізнесу, сфери послуг тощо); науково-аналітичну (можливість отримати загальну «картину» і розкрити динаміку розвитку певної сфери культури, поєднання тематичних фестивалів і наукових конференцій, «круглих столів» та інших способів комунікації); популяризаторську (відкриття нових вітчизняних і зарубіжних імен, творчих колективів, мистецьких творів, переосмислення традиційних знань тощо); виховну (виховання у публіки художнього смаку); навчальну (поєднання фестивальних заходів і майстер-класів, творчих семінарів, тренінгів та інших форм інтерактивних занять, залучення до їх проведення учасників фестивалю); дозвілльєву (створення святкового настрою) [Бунцевич, 2012]. Олексій Барабанов у кандидатській дисертації «Регіональні фестивалі класичної музики в умовах глобалізації: історія та сучасні практики» визначає важливі функції сучасного фестивалю, зумовлені його масовістю і святковою атмосферою, зокрема: соціально-інтеграційну, емоційно-психологічну і рекреаційну: «Унікальна можливість проявити себе робить фестиваль популярним та зажаданим у сфері залучення великої кількості людей, особливо молоді, у культурному житті суспільства. <...> до-

помагає його учасникам на деякий час вирватися зі звичних буденних рамок, змінити ритм життя, отримати заряд енергії, творчої активності» [Барабанов, 2017, с. 6].

Характеризуючи фестиваль за його функціями, сучасні дослідники наголошують на його: а) поліфункціональності як форми презентації мистецтва; б) зв'язку функцій з основними тенденціями соціально-культурного розвитку сучасності; в) спрямованості функцій на підтримку художньої складової проєктів, зацікавлення глядацької аудиторії, збереження й розвиток культурної спадщини країни, яку представляє фестиваль як національний культурний бренд.

Увагу українських дослідників протягом останніх років привертають переважно музичні фестивалі світового рівня. Михайло Швед докладно аналізує процес становлення і тенденції розвитку фестивального руху Австрії, Нідерландів, Німеччини, Швейцарії, музичні фестивалі України, які мають величезний потенціал, і лише побіжно згадує фестивалі у Венеції та Флоренції [Швед, 2010]. Олена Зінькевич порівнює та оцінює особливості провідних українських фестивалів сучасної музики — «Київ Музик Фест» (Київ) і «Два дні й дві ночі нової музики» (Одеса), які посіли помітне місце серед європейських культурно-мистецьких проєктів [Зінькевич, 2004]. Сергій Зуєв досліджує специфіку організації та функціонування сучасних українських фестивалів у культурному середовищі міста. Особливу увагу дослідник приділяє міській семіосфері Харкова як культурного простору, на прикладі «Харківських асамблей» визначає своєрідну взаємозалежність міста і фестивалю, «<...> яка спричиняє дублювання культурних дискурсів, що декларуються: міського — у просторі фестивалю, фестивального — у міській семіосфері» [Зуєв, 2006].

«Россіні Опера Фестиваль: РОФ» цікавить також українських дослідників, зокрема Марину Черкашину-Губаренко [Черкашина-Губаренко, 2012; Черкашина-Губаренко, 2014] та Аделіну Єфіменко [Єфіменко, 2019]. Аналізуючи проєкти різних років, постійно беручи участь у заходах фестивалю, вони розглядають його музичну складову. Водночас сучасні фестивалі в Італії приваблюють специфічним менеджментом, підтримкою їх державним і фінансовим секторами, які програмують і втілюють ці проєкти.

Мета статті — охарактеризувати Міжнародний оперний фестиваль «Россіні Опера Фестиваль: РОФ» («Rossini Opera Festival: ROF») та визначити його основні функції.

Методологія дослідження базується на застосуванні *індуктивного методу* для характеристики фестивального процесу у культурному житті Італії, який передбачає дослідження окремих фестивальних проєктів і дозволяє використання комплексу взаємодоповнюючих методів — історико-аналітичного, емпіричного та соціокультурного. *Історико-аналітичний метод* сприяв осмисленню логіки формування та розвитку фестивалю, звернення до *емпіричного* та *соціокультурного* методів дало можливість розглянути особливості організації фестивалю в контексті соціальних відносин у системі музичного життя сучасної Італії.

Виклад основного матеріалу. Міжнародний оперний фестиваль «Россіні Опера Фестиваль: РОФ», що понад сорок років щорічно відбувається у серпні в Пезаро, рідному для композитора місті, — важлива культурна подія в музичному житті Італії. Основна його мета — відновити театральну реституцію і вивчення музичної спадщини Джоаккіно Россіні.

Дж. Россіні залишив свою багату спадщину муніципалітету Пезаро і у заповіті, складеному 5 липня 1858 року, за десять років до смерті, велів: «Як спадкоємцю вла-

сності, я доручаю муніципалітету Пезаро моєї батьківщини заснувати й обладнати музичний ліцей у моєму рідному місті» [Conservatorio Rossini. Storia]. Згідно із заповітом композитора, 1882 року в Пезаро було відкрито Музичний ліцей (1940 року його перетворено на Conservatorio Rossini¹). Нині Державна музична консерваторія Россіні в Пезаро є Вищим інститутом музичних досліджень в галузі освіти, мистецтва і музики, що належить до сектору AFAM — Alta Formazione Artistica, Musicale e Coreutica / Ministero dell'Istruzione Ministero dell'Università e della Ricerca (Вища художня, музична і танцювальна освіта/ Міністерство освіти Міністерство університетів і досліджень Італії)². 1940 року було утворено Фонд Россіні — некомерційну організацію, якій муніципалітет передав власність та управління активами, успадкованими від маестро. 1980 року засновано Оперний фестиваль Россіні. Головна мета фонду — підтримувати діяльність Консерваторії і Фестивалю, а також наукових досліджень творчої спадщини Дж. Россіні.

На сучасному етапі особливої актуальності набуло загальне зацікавлення культурно-історичними явищами минулого, відродженням національної культури: «Нове занурення у вічність, при якому важливе значення набувають “місця пам’яті” (термін П. Нора), простору, сповнені певної сакральної сили і нагадують про героїв та їх діяння» [Попова, 2011, с. 9].

Россіні Опера Фестиваль — соціокультурний проєкт, що виконує стратегічні функції в культурній політиці сучасної Італії³. Визначимо найважливіші з них.

Соціально-інтеграційна функція фестивалю пов’язана з його масовістю і святковою атмосферою. На відміну від фестивалів у роки війни, які вважались елітарним святом, концепція сучасних проєктів в Італії передбачає активізацію культурного життя у невеличких містах, роботу концертних майданчиків. Фестивалі класичної музики, як форма культурної комунікації між мистецтвом і людиною, «<...> відрізняються дивовижною різноманітністю масштабів, цілей та завдань, а також ступенем міжнародної популярності» [Черкашина-Губаренко, 2012, с. 70].

Найважливішими серед функцій фестивалю є **емоційно-психологічна і рекреаційна** — вони на деякий час відволікають увагу його учасників від буденних турбот, змінюють ритм життя, надають заряд енергії, творчої активності: «Туристичний аспект тісно пов’язаний із художнім буквально у всіх без винятку фестивалях. При цьому враховуються інтереси місцевих жителів та зацікавленість влади у розвитку різноманітної тематики, що показує історію краю та його пам’ятки. Оперні фестивалі стали неодмінним атрибутом туристичного літнього сезону у Європі. Вони проходять і у великих музичних центрах, і в маленьких курортних містечках, у стаціонарних

¹ Художній і професійний рівні консерваторії були високими від самого початку діяльності закладу. До викладання запрошували відомих музикантів. Першим був Карло Педротті (Carlo Pedrotti), який, щоб обійняти нову посаду, залишив керівництво Театром Реджо (Teatro Regio) в Турині. Педротті відповідав за будівництво концертного залу, відкритого 1892 року, який названо його ім’ям. Керівниками консерваторії в різні періоди були композитори: П’єтро Масканьї (Pietro Mascagni), Амількаре Дзанелла (Amilcare Zanella), Ріккардо Дзандонаї (Riccardo Zandonai) та ін. [Conservatorio Rossini. Storia].

² AFAM — Вища художня, музична й танцювальна освіта в університетській системі Італійської Республіки, заснована 1999 року. Система AFAM охоплює 145 установ, з яких 82 державні та 63 недержавні, серед них — 55 державних музичних консерваторій.

³ Оперний фестиваль Россіні є членом Асоціації Італія фестиваль (Associazione Italia festival), Європейської асоціації фестивалів (Associazione Europea dei festival) та Опера Європа (Opera Europa). Пезаро оголошено 31 жовтня 2017 року Всесвітньою спадщиною ЮНЕСКО.

приміщеннях або на відкритому повітрі в оточенні мальовничої природи та старовинної архітектури, яка часто виконує роль природних декорацій» [там само].

Згідно з принципами організації сучасних музичних проєктів, складові фестивалю взаємопов'язані й утворюють певну систему. Цей професійний тандем, як зазначають дослідники Сесілія Балестра (Cecilia Balestra), Альфонсо Малагуті (Alfonso Malaguti), становить головну модель італійських фестивалів, що працюють на бездоганний результат: «Правильна і далекоглядна діяльність з програмування мистецьких подій, що характеризується свідомим вибором реклами, майже завжди пов'язаної з затвердженням чітко визначеної культурної програми (повторне відкриття репертуару, діяльність персонального каталізатора і творчої особистості, пропозиція інноваційної інтернаціональної модальності або, навпаки, відкриття забутих творів)» [Balestra, Malaguti, 2006, с. 266].

Науково-аналітичній і просвітницькій функціям належить важлива роль у функціональності цього фестивального проєкту. Основна формула проєкту — «музикознавство плюс театр» — об'єднує паралельну діяльність інтерактивної лабораторії прикладного музикознавства та музикознавців-дослідників і спрямована на збереження пам'яті про композитора і його творчість. Крім широко відомих у світі творів Дж. Россіні, представлених на фестивалі незмінно в автентичному виконанні, його кульмінацією стала відновлена 1984 року під керівництвом Клаудіо Аббадо постановка «Подорожі до Реймсу», яку вважають однією з найбільш визначних музичних подій XX століття.

Згодом завдяки цій постановці було створено Молодіжний проєкт як результат роботи постійного навчального семінару «Академія Россініана», який 1989 року заснував Альберто Дзедда¹. Його мета — сформувати особистість повноцінного ліричного виконавця-артиста, який пов'язує свій успіх із загальним задумом постановок россінівських шедеврів. У межах семінару відкрито відділення для молодих диригентів, перших соратників співаків. Від самого початку вони спільно відвідують навчальний курс, що передбачає теоретичні семінари та уроки вокалу. Загалом цей курс присвячений опері «Подорож до Реймсу» («Il viaggio a Reims»), яку щороку ставлять як у рамках навчального семінару, так і на сцені Театру Россіні під час фестивалю. Тож, не менш важливою є й **навчальна функція** РОФ.

Семінар розрахований на постійних кандидатів і слухачів і є безкоштовним. Для творчого відбору потрібно: по-перше, представити аудіо-відео матеріал із записом арії з опери Дж. Россіні; по-друге, на запрошення пройти прослуховування, яке відбувається щорічно у березні в Пезаро. Постійні кандидати можуть брати участь в оперній постановці (діють вікові обмеження: не більше 30 років для жінок і 32 — для чоловіків). Під час прослуховування майбутні кандидати представляють дві арії з

¹ Альберто Дзедда (1928–2017) народився в Мілані, навчався диригуванню в Антоніно Вотто (Antonino Votto) та Карло Марія Джуліні (Carlo Maria Giulini). Його дебют як оперного диригента відбувся 1956 року в Мілані з оперою «Севільський цирульник». 1957 року музикант переміг на Міжнародному конкурсі молодих диригентів Radiotelevisione Italiana (RAI) (Акціонерне товариство «Італійське радіо та телебачення»), цей успіх став початком його блискучої міжнародної кар'єри. Дзедда працював у найпрестижніших оперних театрах світу: Королівська опера Ковент-Гарден (Лондон), театр Ла Скала (Мілан), Віденська державна опера, Паризька Національна опера, Метрополітен-опера (Нью-Йорк), найбільші театри Німеччини. Головною справою життя для Альберто Дзедди став «Россіні Опера Фестиваль» в Пезаро, художнім керівником якого він був від дня його заснування (1980). Цей найпрестижніший форум щороку збирає найкращих «россінівських» співаків з усього світу. Альберто Дзедда також очолив Академію співаків у Пезаро [Accademia Rossiniana “Alberto Zedda” 30 anni].

опер Дж. Россіні, а згодом, якщо вони продовжують навчатись в «Академії Россініана», отримують стипендію Фонду Россіні. По завершенні семінару слухачі одержують сертифікат, а ті, хто бере активну участь в постановці опери, мають можливість безпосередньо виступити під час фестивалю на сцені Театру Россіні (Teatro Rossini).

Джанфранко Маріотті (Gianfranco Mariotti), засновник і суперінтендант РОФ до 2017 року, а з 2018 року — почесний президент фестивалю, який свого часу активно сприяв відкриттю семінару, пояснював: «Нам потрібен був артист, який усвідомлює множинність залучених елементів, готовий прийняти обмеження, що накладаються музикознавчою строгістю, відмовитися від обертопу чи каденції, якщо вони недоречні чи не відповідають стилю, співати, виконуючи вимогливі рухи або в незручних позах, все це не знівелює, а, навпаки, підвищить і максимально покаже рівень його вокального виконання» [Mariotti, 2014, с. 37].

Для молодих музикантів семінар фестивалю є своєрідним провідником до успішної кар'єри. Для них проєкт — це перша професійна ніша, а з часом вони стають провідними виконавцями у виставах світових театрів¹. Випускники семінару зазначають, що досвід, набутий в Академії Россініана, становить професійну основу для молодого співака: «Саме тут він зможе навчатися разом з колегами з усього світу освоювати стиль бельканто, музикознавчу повагу до партитури, практичний та прямий підхід до театру Россіні» [Accademia Rossiniana “Alberto Zedda” 30 anni].

Для вихованців української вокальної школи важливим є професійний зв'язок з РОФ. Серед випускників навчального семінару «Академія Россініана» 2014 року — український баритон Юрій Самойлов (випускник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, клас Народного артиста України, Лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Романа Майбороди). Юрій Самойлов — «россінівський» співак, він постійно бере участь у оперних постановках фестивалю. Географія його творчості достатньо різноманітна — європейські театри Голандії, Франції, Німеччини, Італії тощо.

Серед молодих талановитих учасників РОФ назвемо також Олену Белкіну (колоратурне мецо-сопрано), випускницю Київського музичного училища, а згодом НМАУ імені П. І. Чайковського, яка здобула лауреатський титул на Другому міжнародному конкурсі вокалістів імені Бориса Гмирі. Співачка дебютувала у постановці 2014 року «Ауреліан у Пальмірі» (Aureliano in Palmira). М. Черкашина-Губаренко зазначає:

¹ Серед випускників «Accademia Rossiniana “Alberto Zedda”», починаючи з випуску 1989 року, варто назвати професійно успішних вокалістів, які мають широку географію виступів і постійно беруть участь в Россіні Фестивалі: 1989 — сопрано Анджела Браун (Angela Brown), Антонелла Мушенте (Antonella Muscente), Глорія Скальчі (Gloria Scalchi), контртенор Анджело Манцотті (Angelo Manzotti), баритон Роберто Фронталі (Roberto Frontali), бас Антоніо Марані (Antonio Marani); 1993 — бас Карло Лепоре (Carlo Lepore); 1995 — мецо-сопрано Даніела Барчеллона (Daniela Barcellona); 1997 — тенор Антоніно Сірагуса (Antonino Siragusa); 1998 — бас-баритон Паоло Бордонья (Paolo Bordogna), баритон Альфонсо Антоніозці (Alfonso Antoniozzi), баритон Алессандро Корбеллі (Alessandro Corbelli); 2000 год — баритон Нікола Алаймо (Nicola Alaimo); 2003 — мецо-сопрано Маріанна Піццолато (Marianna Pizzolato); 2006 року — сопрано Ольга Перетятко; 2012 — сопрано Джуліана Джанфальдоні (Giuliana Gianfaldoni), тенор Давіде Джусті (Davide Giusti); 2014 — баритон Юрій Самойлов; 2018 — баритон Пабло Гальвес (Pablo Gálvez); 2017 — мецо-сопрано Мартініана Антоні (Martiniana Antonie); 2018 — сопрано Марія Лаура Якобелліс (Maria Laura Iacobellis), сопрано Клаудія Урру (Claudia Urru); сопрано Клаудія Мускіо (Claudia Muschio); 2019 — мецо-сопрано Кьяра Тіротта (Chiara Tirota), тенор П'єтро Адаїні (Pietro Adaini), тенор Маттео Рома (Matteo Roma), баритон Дієго Савіні (Diego Savini), баритон Майкл Борт (Michael Borth), бас Ніколо Доніні (Nicolò Donini).

«Паралельно розпочиналася її кар'єра, пов'язана з виступами на провідних європейських сценах. Її россінівський репертуар збагатився завдяки запрошенню на головну роль у телевізійному фільмі 2012 року режисера Карло Вердоне, створеному на основі опери «Ченерентола» («Попелюшка»). На фестивалі в Пезаро їй довелося вирішувати нелегке завдання, виконуючи «брючну» роль перського царя Арзаче, хороброго воїна та самовідданого коханця, що готовий жертвувати життям заради пальмірської цариці Зенобії, землю якої захопили римляни на чолі з імператором Ауреліаном. Олена впоралася зі складною вокальною партією Арзаче, яка в оригінальній версії цієї опери призначалася співаку-кастрату» [Черкашина-Губаренко, 2014].

Участь українських співаків у заходах РОФ дуже важлива: по-перше, це впливає на професійний рівень сучасного співака; по-друге, як зазначає дослідниця Наталія Барановська, «<...> значно спрощує євроінтегративні процеси і зближення європейської та української музичних систем, змісту і спрямованості музичної освіти та виконавської діяльності» [Барановська, 2021, с. 287].

На сучасному етапі вкрай важливою є **економічна функція** фестивалю. РОФ дарує публіці справжні художні цінності, просуває їх в межах міста / регіону, і це визначає його роль як потужного маркетингового інструмента. Співпраця всіх зацікавлених сторін, що беруть участь в організації фестивалю, культурних, фінансових, державних інститутів, виконує головне завдання сучасних проєктів: змінює імідж міста завдяки потужним туристичним потокам, створює нову інфраструктуру, розвиває культурні зв'язки між державними і приватними установами, місцевими органами, об'єднує професіоналів і любителів мистецтва.

Фестиваль Россіні розвивається завдяки сприянню державних і приватних установ: Міністерства культури Італії, регіону Марке, провінції Пезаро й Урбіно, Ощадбанку Пезаро, Банку Пополаре Пезарезе (Popolare Pesarese), індустрії Скаволіні (Scavolini). Протягом перших п'яти років організацією і проведенням РОФ керував муніципалітет Пезаро, а починаючи з 1985 року, фестиваль діє як автономний орган. У квітні 1994 року фестиваль набув юридичного статусу фонду, зберігши свою початкову назву. Новий орган заснував муніципалітет Пезаро, провінція Пезаро й Урбіно, Фонд Касса ді Ріспарміо (Cassa di Risparmio) Пезаро, Банк Пополаре дель Адріатико (Popolare del Adriatico), Фонд Скаволіні. У новій інституційній структурі збори акціонерів-засновників призначає Рада директорів, яку очолює мер Пезаро¹. Відповідальність за добір художніх програм покладено на суперінтенданта, якого також призначає Рада директорів, його підтримує художній керівник фестивалю. Починаючи з 2016 року, цю посаду обіймає перуанський тенор Ernesto Palacio (Ернесто Паласіо), у березні 2017 року він очолив «Академію Россініана», а з вересня став суперінтендантом.

Під час пандемії створюються проєкти в новому форматі, для яких головною є **комунікативна функція**. За цих умов оновлено мету й ідеї фестивальних програм. «РОФ 2020» — вже сорок перший фестивальний проєкт, що відбувся завдяки наполегливості організаторів. Скорочений формат проєкту передбачав тривалість заходу на один день меншу, ніж зазвичай: на сцені Театру Россіні замість трьох представили одну оперну постановку — «Шлюбний вексель»². Цей єдиний театр в Італії, що пра-

¹ 30 травня 2014 року мером Пезаро обрано політика Маттео Річчі (Matteo Ricci).

² Режисер-постановник Лоуренс Дайл (Laurence Dale), декорації і костюми оперного дизайнера Гері Макканн (Gary McCann), склад виконавців інтернаціональний: актори Карло Лепоре (Carlo Lepore — Tobia Mill); Джуліана Джанфалдоні (Giuliana Gianfaldoni — Fanni); Давіде Джусті (Davide

цював під час пандемії. У партері не було глядачів, згідно з вимогами щодо норм соціального дистанціювання, тут розмістився резидент фестивалю — Симфонічний оркестр імені Дж. Россіні. Диригував оперою Дмитро Корчак¹, який дебютував як диригент на Россіні Опера Фестивалі. Публіка розташувалась в ложах на п'яти ярусах. Вечір відкрився виконанням кантати «Жанна д'Арк» Дж. Россіні в інтерпретації Маріанни Піццолато (Marianna Pizzolato), завдяки якому урочистий вечір з відкриття фестивалю тривав на двадцять хвилин довше. Всю програму заходу було виконано у відкритому просторі — Пьяцца Дель Пополо (Piazza del Popolo). Тут прозвучали: концертна версія опери «Подорож до Реймсу» в постановці Еміліо Сагі (Emilio Sagi) в рамках Академії Россініани, а також шість концертів з відомими солістами. Деякі з них колись були слухачами семінару, а після його закінчення неодноразово брали участь в постановках фестивалю: Джессіка Пратт (Jessica Pratt), Хуан Дієго Флорес (Juan Diego Flórez Salom), Альфонсо Антоніозці (Alfonso Antoniozzi), Паоло Бордонья (Paolo Bordogna), Алессандро Корбеллі (Alessandro Corbelli), Ольга Перетятко (2006), Нікола Алаймо (Nicola Alaimo) (2000). На завершення фестивалю відбувся концерт мецо-сопрано Карін Дешайе (Karine Deshayes), дворазової володарки найпрестижнішої премії Франції в галузі академічної музики Les Victoires de la musique в номінації «Найкраща оперна співачка». Головним героєм цих концертів став оркестр Філармонії Дж. Россіні, диригент Джанкарло Ріцці (Giancarlo Rizzi). Щоб зміцнити зв'язки з широкою аудиторією, особливо зарубіжною, яка не змогла під час пандемії потрапити до Пезаро, вечір відкриття транслювався в прямому ефірі, на вебсайті і в соціальних мережах фестивалю. Трансляція відбулася також в рамках проєкту «Італійські літні фестивалі», який просуває Міністерство закордонних справ в мережі посольств, консульств та інститутів культури Італії. Майже 23000 глядачів змогли дивитися онлайн-трансляцію. Як зазначив президент фестивалю Даніеле Віміні (Daniele Vimini): «Ми ніколи не здавалися. Переміщення всього фестивалю з Театру Россіні на Пьяцца Дель Пополо стало новим, дивовижним досвідом, яким місто дорожитиме ще тривалий час» [Storia, Formula e metodo. Rossini Opera Festival, 2020].

Популяризаторська функція полягає у відкритті для слухачів щоразу нового у творчості Дж. Россіні, **виховна** — у формуванні художнього смаку публіки. Завдяки цим функціям оперний фестиваль виходить на новий рівень і стає натхненником і організатором нових проєктів. Серед публікацій, присвячених РОФ, привертає увагу аналіз італійських соціологів Роберти Бартолетті (Roberta Bartoletti), Лаури Джеміні (Laura Gemini), Стефано Бріллі (Stefano Brillì) «Россіні Опера Фестиваль у досвіді глядача, що передбачає дослідження на ідентичність, задоволення та фестивальну спільноту» (2018). Соціологічний аналіз проведений на базі обсерваторії LaRiCA² (громадське спостереження живих шоу університету м. Урбіно «Карло Бо») і

Giusti — Edoardo Milfort); Юрій Самойлов (Slook); Пабло Гальвес (Pablo Galvez — Norton); Мартініана Антоні (Martiniana Antonie — Clarina).

¹ Дмитро Корчак — відомий російський тенор і диригент, закінчив диригентський і вокальний факультети Академії хорового мистецтва імені В. С. Попова. Протягом 2003–2007 років працював у московському театрі «Нова опера імені Є. В. Колобова». З початку сезону 2017/2018 — головний запрошений диригент Новосибірського театру опери та балету.

² Зазначимо, що обсерваторіями (osservatorio від іт. Osservare — спостерігати) в Італії називають не астрономічні й метеорологічні інституції, а установи, які здійснюють наукові, економічні, соціологічні розробки в різних сферах, наприклад, «Osservatorio Vesuviano» вивчає внутрішні процеси вулкану Везувій, «Osservatorio sulla camorra» — специфіку неаполітанської мафії, яка посідає друге

присвячений аудиторії РОФ. Це аналіз, здійснений у формі інтерв'ю з публікою різного віку, зазначеного після кожного інтерв'ю (18–71 роки). Зокрема, відбулось 38 інтерв'ю: по-перше, 18 напівструктурованих інтерв'ю тривалістю від 45-90 хвилин на площі м. Пезаро під час Фестивалю 2018 року; до них залучено вісім глядачів-іноземців і десять італійців. По-друге, три фокус-групи з місцевими телеглядачами (20 учасників), з якими спілкувались організатори РОФ, починаючи з особистих знайомств. Зазначимо, що ознайомлення з оперною творчістю Дж. Россіні у багатьох глядачів відбувалося не лише завдяки відвідуванню заходів фестивалю, але й перегляду програм Національного телебачення, Каналу RAI 5, який презентує різні культурні проєкти, а також транслює протягом року заходи фестивалю.

Учасники інтерв'ю торкалися різних тем, а їх відповіді надали можливість організаторам визначити нові завдання РОФ (таблиця 1).

Таблиця 1.

Питання	Відповіді
Зародження й розвиток захоплення оперою.	Залучає слухачів, які мають високий рівень знань з мистецтва і досвід сприйняття опер Дж. Россіні. Однак для багатьох зустріч з оперою була запізнілою.
Ставлення до опери.	Фанати не відкидають інноваційних постановок, вони готові сприймати їх, доки є повага до історичного контексту, лібрето й задуму композитора.
Спільнота і відносини за допомогою опери.	РОФ — це не захід для VIP-персон та тих, хто їх супроводжує. Демократична атмосфера, бо у фестивалі беруть участь люди з усього світу.
Мотивація присутності на «Россіні Опера Фестиваль: РОФ».	Участь зумовлена захопленням музикою Дж. Россіні, адже в Пезаро відчуваєш себе серед таких же ентузіастів, а не снобів.
Значення й образ фестивалю у сприйнятті публіки.	Зовнішня неформальність лише на рівні організації і міського клімату, але абсолютна точність у виконанні.
Ставлення до міста.	Фестиваль невіддільний від Пезаро. Місто забезпечує ідеальні умови для фестивалю і його відвідувачів. Заходи розраховані на глядачів різних вікових категорій.
Ставлення до Дж. Россіні.	«Россіні для мене — один із членів сім'ї». Це спонукає до роздумів про нові форми та підходи до опери для молодіжної публіки.
Перспективи фестивалю, пропозиції.	РОФ вважають відповідальним за культурну політику країни, основна мета проєкту — поширення творчості Дж. Россіні в Італії і світі. За словами ентузіаста фестивалю: «Пезаро ще не сприймають у світі як “високий храм” Дж. Россіні, як Байройт для Р. Вагнера, хоча має для цього всі можливості».

22 вересня 2021 року в Національному музеї Дж. Россіні відбулося відкриття виставки «ROF 15K Quindicimila giorni: La libertà dello sguardo nell'immaginario visivo rossiniano» («РОФ 15000 днів. Свобода погляду у візуальній уяві Россіні»). Виставку підготувала лабораторія РОФ на честь перших 15000 днів роботи фестивалю. 28 серпня 1980 року в Театрі Россіні відбулася перша вистава «Сорока-злодійка». Історію РОФ представлено у 24 макетах-інсталяціях про найбільш незвичайні декорації в поста-

місце в Італії після сицилійської, «Osservatorio Economico della Sardegna» — досліджує проблеми фінансового сектору.

новках фестивалю. На виставці показані не тільки моделі сцен, а й сценічні костюми, експозиція інструментів, за допомогою яких створювали декорації, багато з них стали вже раритетами. Три моделі — 2011 «Мойсей у Єгипті» Грема Віка (Graham Vick), 2005 «Севільський циркульник» Луки Ронконі (Luca Ronconi), 2001 «Шлюб Теті та Пелео» П'єра Луїджі Піцці (Pier Luigi Pizzi) — також створені у цифрових версіях, які надають змогу віртуально відвідати сценічний простір з будь-якої точки. Наприкінці експозиції, в останній кімнаті, оформленій як мінітеатр, проєктується 35-хвилинний фільм, в якому режисер П'єр Луїджі Піцці, художник з костюмів Джованна Буцці (Giovanna Buzzi), сценограф і конструктор Сільвано Сантінееллі (Silvano Santinelli), декоратор сцени Ванні Дельфіні (Vanni Delfini), Крістіна Сормані й Ромоло Сормані (Cristina Sormani, Romolo Sormani) (магазин реквізиту E. Rancati) розповідають про роботу музикантів, музикознавців, режисерів, художників-декораторів, працівників сцени, організаційний комітет Фонду Россіні протягом року. Проєкт здійснено завдяки підтримці комуни міста Пезаро і Фонду Касса ді Ріспарміо. Основна ідея виставки — розкрити історію фестивалю, його постійне удосконалення завдяки професіоналізму майстрів, які протягом року працюють над музичною складовою проєкту. Саме ці люди і їхня творчість характеризують тривалу історію міського музичного театру й м. Пезаро, що гідно зберігає пам'ять про великого Россіні: «На практиці це історія справжньої колективної подорожі, щоб знову відкрити для себе забуті шедеври Россіні, а найголовніше — зробити це разом з публікою шанувальників» [Storia, formula e metodo. Rossini Opera Festival, 2020].

Висновки та перспективи. Як інструмент діалогу між цивілізаціями, музика й сьогодні є фундаментальним важелем економічного зростання, здатним взаємодіяти з усіма іншими цінностями: художньою спадщиною, культурною й туристичною індустрією, навколишнім середовищем і ландшафтом. За допомогою інтегрованого плану структурних втручань, послуг для громадян та підприємств міста, музика в Пезаро стає рушієм розвитку, творчого збагачення культурної спадщини та синергії між культурою, туризмом, суспільством і освітою. «Россіні Опера Фестиваль: РОФ» — це справді місцевий інді-феномен, який приваблює в Пезаро підготовлену й зацікавлену аудиторію. Музика, як засіб здійснення діалогу між цивілізаціями, сприяє сьогодні економічному зростанню, взаємодії з усіма іншими цінностями регіону: історичною і мистецькою спадщиною, культурною, туристичною індустрією, ландшафтом. Вражає не лише масштаб проєкту, а й результативність співпраці культурних, фінансових, державних інституцій, які беруть участь в його організації. Спільними зусиллями вони виробили формулу проведення італійських фестивалів, яка забезпечує високий результат — пошвавлення культурного й економічного розвитку регіону завдяки туристичним потокам, зміну іміджу міст (створення нової інфраструктури), взаємодію між державними і приватними установами, місцевими органами, професіоналами та любителями мистецтва: «Як невіддільна складова людської культури, музика завжди, у всіх своїх проявах виступає як її пам'ять, як пам'ять історії, нагадування про події минулого та їх учасників» [Алпатова, 2012, с. 90].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Алпатова А. С. Музыка как память культуры: подход современного композитора. *Вестник Челябинской государственной академии культуры и искусств*. Челябинск, 2012. № 4 (32). С. 90–96.

2. Барабанов А. А. Региональные фестивали классической музыки в условиях глобализации: история и современные практики : автореф. дис. ... канд. искусствоведения : спец. 24.00.01 Теория и история культуры. Москва, 2017. 21 с.
3. Барановська Н. М. Становлення професійного музичного мистецтва Львова як складника європейської музичної культури. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Історичні науки, 2021. Т. 32 (71) № 4. URL: https://hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/43.pdf (дата звернення: 5.09.2022).
4. Бунцевич Н. Е. Фестивальное движение // Культура Беларуси: 20 лет развития (1991–2011) : монография. Минск : Институт культуры Беларуси, 2012. 327 с.
5. Єфіменко А. Оперний фестиваль у Пезаро. *ZBRUC*, 2019. 11 вересня. URL: <https://zbruc.eu/node/91989> (дата звернення: 25.09.2022).
6. Зінкевич О. С. Музыка говорит мовою нашого часу. *Критика*. Київ, 2004. № 7–8 (81–82). С. 30–34.
7. Зуєв С. П. Сучасний культурний простір та семіотика музичного фестивалю (на матеріалах Харкова) : дис... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.01 Теорія та історія культури (мистецтвознавчі науки) / Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка. Суми, 2006. 207 с.
8. Корчак Дмитрий. Михайловский театр. URL: https://mikhailovsky.ru/theatre/company/guest/dmitry_korchak/ (дата звернення: 25.09.2022).
9. Меньшиков А. М. Фестиваль как социокультурный феномен современного театрального процесса : автореф. дис. ... канд. искусствоведения : спец. 17.00.01 Искусствоведение. Театральное искусство / Российская академия театрального искусства. Москва, 2004. 21 с.
10. Попова В. Н. Праздник как форма культурной памяти: проблема «забвения» и реконструкции прошлого. *Известия Уральского государственного университета*. Серия 2: Гуманитарные науки, 2011. Т. 87. № 1. С. 6–16. URL: <https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/18686/1/iurg-2011-87-01.pdf> (дата звернення: 25.09.2022).
11. Черкашина-Губаренко М. Р. Оперный театр в пространстве меняющегося мира. *Аспекти історичного музикознавства*. Харків, 2012. № 5. С. 68–79.
12. Черкашина-Губаренко М. Р. Конфликты современного мира в зеркале оперной классики. Несколько впечатлений от фестиваля Россини в Пезаро. *День*. 2014. 9 вересня, № 167. URL: <https://m.day.kyiv.ua/ru/article/kultura/konflikty-sovremennogo-mira-v-zerkale-opernoy-klassiki> (дата звернення: 25.09.2022).
13. Швед М. Б. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики. Львів: Сполом, 2010. 440 с.
14. Accademia Rossiniana “Alberto Zedda” 30 anni. *Rossini Opera Festival* : Pazzini Stapatore Editore, Villa Verucchio (RN), 2018. 59 с. URL: <https://www.rossinioperafestival.it/contrib/uploads/libro-accademia-30-anni-rid.pdf> (consultato: 25.09.2022).
15. Balestra C., Malaguti A. Organizzare musica: legislazione, produzione, distribuzione, gestione nel sistema italiano. Milano: Edizione Franco Angeli, 2006. 373 p.
16. Bartoletti, R., Gemini, L., Brilli, S. Il Rossini Opera Festival nell’esperienza degli spettatori: indagine su identità, gradimento e comunità del festival. Analisi delle interviste al pubblico dell’edizione. Urbino: Dipartimento di Scienze della Comunicazione, Studi Umanistici e Internazionali: Storia, Culture, Lingue, Letterature, Arti, Media (DISCUI) Università degli Studi di Urbino “Carlo Bo”, 2018. 38 p.
17. Conservatorio Rossini. Storia. URL: <https://www.conservatoriorossini.it/storia/> (consultato: 25.09.2022).

18. Mariotti G. Suite della bellezza dimenticata. Milano: Ricordi, 2014. 95 p.
19. Mostra "ROF 15K. La libertà dello sguardo nell'immaginario visivo rossiniano". Museo Nazionale Rossini. 28 settembre 2021. URL: <https://www.museonazionalerossini.it/2021/09/28/mostra-rof-15k-la-liberta-dello-sguardo-nellimmaginario-visivo-rossiniano/> (consultato: 25.09.2022).
20. "ROF 15K": al Museo Rossini una mostra di modellini di scena celebra i 15mila giorni di vita del Festival. PU24.It : Quotidiano di informazione online. URL: <https://www.pu24.it/2021/09/27/rof-15k-al-museo-rossini-mostra-modellini-scena-celebra-15mila-giorni-vita-del-festival/312890/> (consultato: 25.09.2022).
21. Storia, Formula e metodo. Rossini Opera Festival 2020. URL: <https://www.rossinioperafestival.it/en/> (consultato: 25.09.2022).

REFERENCES

1. Alpatova, A. S. (2012). Muzyka kak pamyat' kul'tury: podkhod sovremennogo kompozitora [Music as a memory of culture: the approach of a modern composer]. In: *Vestnik Chelyabinskoi gosudarstvennoi akademii kul'tury i iskusstv [Bulletin of the Chelyabinsk State Academy of Culture and Arts]*. Issue 4 (32), pp. 90–96. [in Russian].
2. Barabanov, A. A. (2017). *Regional'nye festivali klassicheskoi muzyki v usloviyakh globalizatsii: istoriya i sovremennye praktiki [Regional classical music festivals in the context of globalization: history and modern practices]*. The author's dissertation abstract for the degree of candidate of cultural studies in the specialty 24.00.01 Theory and history of culture. Moscow, 21 p. [in Russian].
3. Baranovska, N. M. (2021). Stanovlennia profesiinoho muzychnoho mystetstva Lvova yak skladnyka yevropeiskoi muzychnoi kultury [The formation of professional musical art in Lviv as a component of European musical culture]. In: *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Istorychni nauky [Scholarly notes of TNU named after V. I. Vernadskyi. Series: Historical sciences]*. Vol. 32 (71). Issue 4. Available at: https://hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2_021/43.pdf (дата звернення: 25.09.2022) [in Ukrainian].
4. Buntsevich, N. E. (2012) *Festival'noe dvizhenie // Kul'tura Belarusi: 20 let razvitiya (1991–2011) [Festival movement // Culture of Belarus: 20 years of development (1991–2011)]*. Minsk: Institut kul'tury Belarusi. 327 p. [in Russian].
5. Yefimenko, A. (2019). Opernyi festyval u Pezaro [Opera Festival in Pesaro]. In: *ZBRUC*. 11 September. Available at: <https://zbruc.eu/node/91989> (accessed: 25.09.2022) [in Ukrainian].
6. Zinkevych, O. (2004). Muzyka hovoryt movoiu nashoho chasu [Music speaks the language of our time]. In: *Criticism [Krytyka]*. Issue 7–8 (81–82), pp. 30–34 [in Ukrainian].
7. Zuev, S. P. (2006). *Suchasnyi kulturnyi prostir ta semiotyka muzychnoho festyvaliu (na materialakh Kharkova) [Modern cultural space and semiotics of the music festival (based on materials from Kharkiv)]*. Manuscript of Dissertation work for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.01 Theory and history of culture (art sciences). Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko. Sumy, 2006. 207 p. [in Ukrainian].
8. Korchak, Dmitrii [Korchak, Dmitry]. In: *Mikhailovsky Theater [Mikhailovskii teatr]*. Available at: https://mikhailovsky.ru/theatre/company/guest/dmitry_korchak/ (accessed: 25.09.2022) [in Russian].
9. Menshikov, A. M. (2004). *Festival' kak sotsiokul'turnyi fenomen sovremennogo teatral'nogo protsessa [Festival as a socio-cultural phenomenon of the modern theater process]*. The author's dissertation abstract for the degree of candidate of cultural studies in the specialty 17.00.01 Art history. Theatrical art. Russian Academy of Theater Arts. Moscow, 21 p. [in Russian].
10. Popova, V. N. (2011). Prazdnik kak forma kul'turnoi pamyati: problema zabveniya i rekonstruktsii proshlogo [Holiday as a form of cultural memory: the problem of "forgetting" and

reconstruction of the past]. In: *News of the Ural State University. Series 2: Humanitarian sciences*. Vol. 87. Issue 1, pp. 6–16. Available at: <https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/18686/1/iurg-2011-87-01.pdf> (accessed: 25.09.2022) [in Russian].

11. Cherkashyna-Hubarenko, M. R. (2012). Opernyi teatr v prostranstve menyayushchegosya mira [Opera theater in the space of a changing world]. In: *Aspekty istorychno-ho muzykoznavstva [Aspects of historical musicology]*. Issue 5, pp. 68–79. [in Russian].

12. Cherkashyna-Hubarenko, M. R. (2014). Konflikty sovremennogo mira v zerkale opernoi klassiki. Neskol'ko vpechatlenii ot festivalya Rossini v Pezaro [Conflicts of the modern world in the mirror of opera classics. A few impressions from the Rossini Festival in Pesaro]. *Day [Den']*. 9 September, No. 167. Available at: <https://m.day.kyiv.ua/ru/article/kultura/konflikty-sovremennogo-mira-v-zerkale-opernoy-klassiki> (accessed: 25.09.2022) [in Russian].

13. Shved, M. B. (2010). *Tendentsii rozvytku mizhnarodnykh festyvaliv suchasnoi muzyky [Trends in the development of international festivals of modern music]*. Lviv: Spolom, 440 p. [in Ukrainian].

14. Accademia Rossiniana “Alberto Zedda” 30 anni. Rossini Opera Festival: Pazzini Stampatore Editore, Villa Verucchio (RN), 2018. 59 p. Available at: <https://www.rossinioperafestival.it/contrib/uploads/libro-accademia-30-anni-rid.pdf> (consultato: 25.09.2022). [in Italian].

15. Balestra, C. and Malaguti, A. (2006). *Organizzare musica: legislazione, produzione, distribuzione, gestione nel sistema italiano*. Milano: Edizione Franco Angeli. 373 p. [in Italian].

16. Bartoletti, R. and Gemini, L. and Brillì, S. (2018). *Il Rossini Opera Festival nell'esperienza degli spettatori: indagine su identità, gradimento e comunità del festival. Analisi delle interviste al pubblico dell'edizione*. Urbino: Dipartimento di Scienze della Comunicazione, Studi Umanistici e Internazionali: Storia, Culture, Lingue, Letterature, Arti, Media (DISCUI) Università degli Studi di Urbino “Carlo Bo”, 38 p. [in Italian].

17. Conservatorio Rossini. *Storia*. Available at: <https://www.conservatoriorossini.it/storia/> (accessed: 25.09.2022). [in Italian].

18. Mariotti, G. (2014). *Suite della bellezza dimenticata*. Milano: Ricordi. 95 p. [in Italian].

19. Mostra “ROF 15K. La libertà dello sguardo nell'immaginario visivo rossiniano”. Museo Nazionale Rossini. 28 settembre 2021. Available at: <https://www.museonazionalerossini.it/2021/09/28/mostra-rof-15k-la-liberta-dello-sguardo-nellimmaginario-visivo-rossiniano/> (accessed: 25.09.2022). [in Italian].

20. “ROF 15K”: al Museo Rossini una mostra di modellini di scena celebra i 15mila giorni di vita del Festival. PU24.It : Quotidiano di informazione. Available at: <https://www.pu24.it/2021/09/27/rof-15k-al-museo-rossini-mostra-modellini-scena-celebra-15mila-giorni-vita-del-festival/312890/> (accessed: 25.09.2022). [in Italian].

21. *Storia, Formula e metodo*. Rossini Opera Festival 2020. Available at: <https://www.rossinioperafestival.it/en/> (accessed: 25.09.2022). [in Italian].

OLENA PONOMARENKO

Ponomarenko, Olena — Candidate of Art Criticism, Associate Professor, Associate Professor at the Department of World Music History and the Department of Theory and History of Culture at the Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music (Kyiv, Ukraine).

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3726-489X>

ponomarenkoolena1970@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2022.135.271014>

FUNCTIONS OF MUSIC FESTIVALS IN MODERN ITALY: “ROSSINI OPERA FESTIVAL”

The relevance of the study. Considering the music festivals of modern Italy, it is important to identify their functionality and influence on the development of the cultural life of the country as a whole. This issue has been little studied, although, in our opinion, it is important and relevant for characterizing the festival movement in Italy.

Main objectives of the study is to describe the International Opera Festival “Rossini Opera Festival: ROF”, its main functions.

The methodology is based on the use of the inductive method, which, to characterize the festival process in the cultural life of Italy, involves the study of individual festival projects and provides for the use of a set of complementary research methods — historical-analytical, empirical and sociocultural. The historical-analytical method contributed to the understanding of the logic of the formation and development of the festival, the appeal to empirical and sociocultural methods made it possible to consider the features of the organization of the festival in the context of social relations in the system of musical life in modern Italy.

Results and conclusions. As an instrument of dialogue between civilizations, music is still today a fundamental lever of economic growth, able to interact with all other values: artistic heritage, cultural and tourism industry, environment and landscape. Through an integrated plan of structural interventions, services for citizens and businesses of the city, music in Pesaro becomes an engine of development, creative enrichment of cultural heritage and synergy between culture, tourism, society and education. The "Rossini Opera Festival: ROF" is a truly local indie phenomenon that draws a prepared and interested audience to Pesaro. Music as a means of dialogue between civilizations today contributes to economic growth, interaction with all other values of the region: historical and artistic heritage, cultural, tourism industry, landscape. Impressive is not only the scale of the project, but also the effectiveness of cooperation between cultural, financial, state institutions participating in its organization. Together they have developed a formula for holding Italian festivals, which provides a high result — the revival of the cultural and economic development of the region thanks to tourist flows, changing the image of cities (creating new infrastructure), interaction between public and private institutions, local authorities, professionals and art lovers. As an inseparable component of human culture, music always, in all its manifestations, acts as its memory, as a memory of history, a reminder of past events and their participants.

Keywords: "Rossini Opera Festival: ROF", music festival, functions of music festivals, G. Rossini's works, musical life of modern Italy, financial funds, sociocultural institute.